

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Projektowanie uniwersalne kultury - dostępność w instytucjach kultury

Zadanie 1 Przedsięwzięcie szkoleniowe

Autodiagnoza dostępności instytucji kultury

Wstęp

Dokument wspiera proces analizy zasobów instytucji kultury w zakresie dostępności, zwłaszcza dostępności programu i pracy z publicznością. Jest kluczowy w ramach programu „Projektowanie uniwersalne kultury – dostępność w instytucjach kultury”, w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus”.

Praca nad autodiagnozą powinna zostać zainicjowana przez zespół skierowany do realizacji zadania w instytucji kultury tak szybko, jak to tylko możliwe. Wysiłek wypełnienia tego dokumentu ma być wspierany przez trenera-tutora podczas sesji tutoringu on-line. W dowolnym momencie i w zakresach wybranych przez zespół projektowy, warto zaprosić do autodiagnozy innych pracowników i pracownice instytucji. Dobrym rozwiązaniem jest zaproszenie do niej osób, które na co dzień nie pracują z publicznością (dbają o czystość, są pracownikami administracyjnymi, kadrowymi czy technicznymi).

Ze względu na obszary, których dotyczy autodiagnoza – w części refleksji powinny wziąć udział osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze oraz pracownicy instytucji, którzy bezpośrednio pracują z publicznością o szczególnych potrzebach, są w stanie przywołać kluczowe zagadnienia czy przywołać opinie publiczności.

Autodiagnoza zakłada procesowe przyglądanie się instytucji. Nie jest możliwe szybkie i intuicyjne wypracowanie odpowiedzi na wszystkie pytania. Zachęcamy, żeby do namysłu nad pytaniami czy zadaniami z autodiagnozy dołączyć dowolne narzędzia badawcze, na przykład obserwację zachowań publiczności z niepełnosprawnościami i osób starszych podczas wydarzeń (więcej o narzędziach badawczych: publikacja Narodowego Centrum Kultury pt. „Narzędziownik. Diagnoza w kulturze”; [link](#)).

Pomocne może być też dołączenie do autodiagnozy efektów ewaluacji projektów czy działań

dostępnych oraz wsparcie całego procesu lekturą, na przykład, raportu o stanie zapewnienia dostępności z 2021 roku.

Pracę nad autodiagnozą musi poprzedzić lektura [Modelu Dostępnej Kultury](#).

ZESPÓŁ I NASZE KOMPETENCJE

1. Czy w instytucji została podjęta oficjalnie decyzja o rozwijaniu dostępności?

- a) Tak
- b) Nie.
- c) Nie wiem.

2. W jaki sposób ta decyzja została ogłoszona?

- a) Zarządzenie dyrektora, NR 6/2022, z dnia 27 stycznia 2022 r.
- b) Ogłoszenie w czasie zebranie zespołu.
- c) Mail do zespołu, z 27 stycznia 2022 r.
- d) Publikacja informacji na stronie internetowej lub w mediach społecznościowych.
- e) Nie została ogłoszona.
- f) Nie wiem.

3. Czy w instytucji jest osoba pełniąca funkcję koordynatora/koordynatorki do spraw dostępności (lidera/liderki do spraw dostępności, specjalisty/specjalistki do spraw dostępności itp.)?

- a) Tak.
- b) Nie.

Dodatkowe uwagi: W marcu 2025 r. zarządzeniem dyrektora powołano koordynatorkę ds. dostępności. Funkcję tę pełni pracownica instytucji w ramach obowiązków przypisanych do stanowiska pracy. Zakres zadań związanych z realizacją polityki dostępności określa zarządzenie dyrektora Muzeum. Obowiązki wykonywane są w ramach wynagrodzenia zasadniczego, bez dodatkowych świadczeń.

4. Czy zespół instytucji został poinformowany o tym, kto pełni tę funkcję?

a) Tak.

b) Nie.

c) Nie dotyczy.

Dodatkowe uwagi, np.: jeśli tak, w jaki sposób? Informacja została przekazana zespołowi mailowo w dniu 20 marca 2025 roku.

5. Czy dane kontaktowe do koordynatora/koordynatorki dostępności są opublikowane, np. na stronie internetowej instytucji?

a) Tak.

b) Nie.

c) Nie dotyczy.

Jeśli tak, gdzie (BIP, strona www): **Dane kontaktowe są opublikowane w zakładce „Dostępność” oraz w zakładce „Kontakt” na stronie internetowej instytucji oraz w BIP.**

6. Czy w instytucji jest zespół do spraw dostępności (formalnie powołany lub nieformalny)?

a) Tak.

b) Nie.

Dodatkowe uwagi: **Zespół został powołany w 2022 r. i tworzą go pracownicy różnych działów. W obecnym składzie działa na podstawie zarządzenia dyrektora z dnia 20 marca 2025 r., kiedy to powołano także koordynatora ds. dostępności oraz włączono do zespołu zastępcę dyrektora.**

7. Czy zespół instytucji został poinformowany o tym, kto wchodzi w skład zespołu do spraw dostępności?

a) Tak.

b) Nie.

c) Nie dotyczy.

Dodatkowe uwagi, np.: jeśli tak, w jaki sposób? **W skład zespołu wchodzi: zastępca dyrektora, koordynatorka dostępności oraz pracownicy merytoryczni z różnych działów i przedstawiciele administracji.**

8. Czy skład zespołu do spraw dostępności został podany np. na stronie internetowej instytucji?

a) Tak.

b) Nie.

c) Nie dotyczy.

Jeśli tak, gdzie (BIP, strona www):

9. W jakie prace jest angażowana jest osoba zajmująca się koordynacją dostępności w instytucji?

☐ Konsultuje wszystkie przygotowywane działania merytoryczne.

☐ **Konsultuje niektóre przygotowywane działania merytoryczne.**

☐ **Przygotowuje własne działania merytoryczne.**

☐ **Samodzielnie udostępnia prowadzone działania merytoryczne.**

☐ Rozdziela budżet na zapewnianie dostępności w Twojej instytucji.

☐ Prowadzi warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

☐ **Organizuje warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.**

☐ Opracowuje wytyczne zapewniania dostępności w Twojej instytucji.

☐ **Stale współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.**

☐ Czasami współpracuje z dyrekcją Twojej instytucji.

☐ **Kieruje pracami zespołu ds. zapewniania dostępności.**

☐ **Dbą o wypełnianie minimów ustawowych w zakresie zapewniania dostępności**

☐ Nie wiem.

10. W jakie prace jest angażowany zespół do spraw dostępności w instytucji?

☐ Konsultuje wszystkie przygotowywane działania merytoryczne.

☐ **Konsultuje niektóre przygotowywane działania merytoryczne.**

☐ **Przygotowuje własne działania merytoryczne.**

☐ Samodzielnie udostępnia prowadzone działania merytoryczne.

☐ Rozdziela budżet na zapewnianie dostępności w Twojej instytucji.

☐ Prowadzi warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.

- ☐ Organizuje warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych.
- ☐ Opracowuje wytyczne zapewniania dostępności w Twojej instytucji.
- ☐ Stale współpracuje z dyrektorem Twojej instytucji.
- ☐ **Czasami współpracuje z dyrektorem Twojej instytucji.**
- ☐ Kieruje pracami zespołu ds. zapewniania dostępności.
- ☐ **Dbą o wypełnianie minimów ustawowych w zakresie zapewniania dostępności.**
- ☐ Nie wiem.

11. Czy w instytucji były prowadzone warsztaty o potrzebach osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

- a) Tak.
- b) Nie.
- c) Nie wiemy.

12. Kto brał udział w takich szkoleniach?

- a) Wszyscy pracownicy.
- b) Większość pracowników.
- c) **Nieliczni pracownicy** (pkt. 13, tabela opisująca poziom kompetencji wśród osób w zespole)
- d) Nie wiem.

13. Czy w szkoleniach brali też udział wolontariusze?

- a) Tak, wszyscy.
- b) Tak, część.
- c) **Nie, nie mamy wolontariuszy**
- d) Nie wiem.

14. Czy w szkoleniach brali udział współpracownicy/współpracowniczki (np. instruktorzy/instruktorzy, przewodnicy/przewodniczki itp.)?

- a) Tak, wszyscy.
- b) Tak, część.
- c) **Nie.**

d) Nie wiem.

13. Proszę określić poziom kompetencji dotyczących dostępności wśród osób w zespole i – opcjonalnie – przypisać osoby posiadające te kompetencje (przez funkcję i role w dziale).

Prosimy o zaznaczenie w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „w ogóle nie posiadamy kompetencji w tym zakresie”, 2 oznacza „raczej nie posiadamy”, 3 oznacza „trudno powiedzieć”, 4 oznacza „raczej posiadamy”, 5 oznacza „zdecydowanie posiadamy”.

KOMPETENCJA	1	2	3	4	5	OSOBY Z ZESPOŁU
Zarządzanie dostępnością (koordynacja dostępności)				x		Za koordynację działań związanych z dostępnością w Muzeum odpowiadają: - Dyrektor instytucji: sprawuje nadzór strategiczny nad wdrażaniem polityki dostępności. - Zastępca dyrektora: koordynuje działania między działami i wspiera organizacyjnie realizację zadań. - Koordynatorka ds. dostępności: realizuje zadania wynikające z ustawy o dostępności, inicjuje działania, monitoruje wdrożenia, prowadzi konsultacje i współpracuje z zespołem. - Kierownicy działów: odpowiadają za wdrażanie rozwiązań dostępnościowych w obrębie swoich zespołów, w tym za planowanie wydarzeń, publikacji i dostępnych działań edukacyjnych i promocyjnych.

						Większość rozwiązań związanych z dostępnością naszej oferty są uzgadniane z koordynatorką dostępności na podstawowym poziomie przez osoby odpowiedzialne za poszczególne wydarzenia, jednak nie ma to znamion strategicznej i planowej współpracy zespołu.
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: WIDZENIE			x			Poziom kompetencji jest zróżnicowany w zależności od roli i doświadczenia pracowników. • Koordynatorka ds. dostępności: posiada dobrą orientację w zakresie potrzeb osób z obszaru widzenie, w tym wiedzę o alternatywnych formach komunikacji, prowadzeniu tyfloprojektów - POZIOM 4 • Pracownicy merytoryczni i edukatorzy: znają podstawowe zasady przygotowywania treści w wersji dostępnej dla osób niewidomych i słabowidzących (m.in. opisy alternatywne, audiodeskrypcja, kontrast). Mają doświadczenie w pracy z osobami starszymi oraz uczestnikami z niepełnosprawnością wzroku w

						działaniach edukacyjnych - POZIOM 3 - Przewodnicy: nieliczna część zespołu została przeszkolona w zakresie komunikacji z osobami niewidomymi i słabowidzącymi i potrafi dostosować tempo zwiedzania i sposób opowiadania do potrzeb tych grup (np. opisy werbalne, precyzyjne lokalizowanie obiektów). Utrudnieniem jest jednak duża rotacja pracowników w tym dziale - POZIOM 3 - Kasjerki i pomoce muzealne: posiadają podstawową wiedzę dotyczącą bezpiecznego i uprzejmego kontaktu z osobami z niepełnosprawnością wzroku; potrafią wskazać drogę, pomóc w zakupie biletu lub poinformować o dostępnych formach zwiedzania - POZIOM 3 - Ochrona: zna podstawowe zasady bezpiecznego asystowania osobom z niepełnosprawnością wzroku - POZIOM 3
--	--	--	--	--	--	--

Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR SŁYSZENIE			x			Poziom kompetencji jest zróżnicowany w zależności od roli i doświadczenia pracowników. - Koordynatorka ds. dostępności: posiada dobrą orientację w zakresie potrzeb osób z obszaru słyszenie, zna niektóre rozwiązania wspierające komunikację (np. pętla indukcyjna, tłumaczenie PJM) - POZIOM 4 - Pracownicy merytoryczni i edukatorzy: posiadają ogólną wiedzę o potrzebach osób z niepełnosprawnością słuchu, niektórzy mają doświadczenie w pracy z grupami ze szkół integracyjnych. Potrafią dostosować komunikację i wspierać przekaz wizualny - POZIOM 3 - Przewodnicy: część osób wie, jak dostosować tempo mówienia i formę przekazu dla osób słabosłyszących, ale nie posługują się PJM ani nie mają doświadczenia z tłumaczami - POZIOM 3 - Kasjerki i pomoce muzealne: mają podstawowe umiejętności w zakresie kontaktu z osobami
---	--	--	---	--	--	--

						słabosłyszącymi lub głuchymi, potrafią zapisać informacje, skierować do osoby udzielającej wsparcia lub wskazać dostępne rozwiązania (np. plansze informacyjne) - POZIOM 3 Ochrona: zna podstawowe procedury bezpiecznego reagowania w przypadku osób niesłyszących, np. w sytuacji ewakuacji, ale wymagana jest dalsza edukacja w tym zakresie - POZIOM 3
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: PORUSZANIE SIĘ				x		Zespół posiada dobrą wiedzę i praktyczne umiejętności w zakresie obsługi osób z obszaru poruszanie się. - Koordynatorka ds. dostępności: ma dobrą orientację na temat barier architektonicznych i organizacyjnych, zna dobre praktyki związane z udostępnianiem przestrzeni osobom z trudnościami w poruszaniu się, uczestniczy w konsultacjach i planowaniu rozwiązań - POZIOM 4 - Zastępca dyrektora i kierownicy działów: rozumieją znaczenie dostępności architektonicznej i organizacyjnej, wspierają działania usprawniające dostęp dla osób z

						niepełnosprawnością ruchu i osób starszych - POZIOM 4 • Pracownicy merytoryczni i edukatorzy: potrafią dostosować przebieg zajęć i tras zwiedzania do potrzeb osób poruszających się z pomocą - POZIOM 4 • Przewodnicy: mają świadomość ograniczeń w poruszaniu się po terenie i wnętrzach - POZIOM 4 • Kasjerki i pomoce muzealne: potrafią wskazać alternatywne trasy, windy, toalety dostępne dla osób z obszaru: poruszanie się. Wiedzą, jak zaoferować pomoc bez naruszania godności odwiedzających - POZIOM 4 • Ochrona: jest przeszkolona w zakresie udzielania pomocy przy wjeździe/wchodzeniu osób z trudnościami ruchowymi - POZIOM 3
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: ROZUMIENIE		x				Zespół jest na początkowym etapie zdobywania wiedzy i umiejętności w zakresie obsługi osób z obszaru rozumienia. • Koordynatorka ds. dostępności: posiada podstawową wiedzę o zasadach komunikacji z osobami z

						obszaru rozumienia, zna podstawy prostego języka oraz standardów ETR, aktywnie poszukuje rozwiązań i inspiracji do wdrożeń - POZIOM 3 • Pracownicy merytoryczni i edukatorzy: mają ograniczone doświadczenie w pracy z osobami z obszaru rozumienia, jednak wykazują otwartość i chęć dostosowania treści i form pracy. Nie wszyscy znają zasady komunikacji wspomagającej i alternatywnej - POZIOM 3 • Przewodnicy: nie posiadają przeszkolenia w zakresie komunikacji z osobami z tego obszaru; potrzeba wsparcia w zakresie stosowania prostego języka i przewidywalnej narracji - POZIOM 1 • Kasjerki i pomoce muzealne: mają ograniczoną wiedzę na temat potrzeb osób z tego obszaru; potrafią upraszczać wypowiedzi, ale nie stosują zasad prostego języka systemowo - POZIOM 2 • Ochrona: nie była szkolona w zakresie reagowania w sytuacjach z
--	--	--	--	--	--	--

						potrzebami osób z tego obszaru - POZIOM 1
Obsługa osób z niepełnosprawnością lub osób starszych OBSZAR: CZUCIE		x				Zespół posiada ograniczoną wiedzę na temat potrzeb osób z obszaru czucie. - Koordynatorka ds. dostępności: zna podstawowe założenia projektowania sensorycznego i ma świadomość, że część osób odwiedzających może reagować nietypowo na bodźce (np. dotyk, hałas, temperatura). Podejmuje działania mające na celu tworzenie bardziej przyjaznego środowiska zmysłowego. - POZIOM 3 - Pracownicy merytoryczni i edukatorzy: posiadają szczątkową wiedzę w zakresie wrażliwości sensorycznej. Część osób ma intuicyjne wyczucie, jak reagować na nadmiar bodźców u uczestników, jednak brakuje spójnych standardów i wiedzy specjalistycznej. - POZIOM 2 - Przewodnicy: nie posiadają przygotowania w zakresie dostosowania przestrzeni i przekazu do potrzeb osób z tego obszaru. Nie są świadomi np. znaczenia kontaktu fizycznego, tkanin, temperatury czy

						przestrzeni bez bodźców. - POZIOM 2 - Kasjerki i pomoce muzealne: nie mają wiedzy na temat tego, jak rozpoznać trudności sensoryczne u odwiedzających, ale wykazują gotowość do spokojnego reagowania i udzielania wsparcia - POZIOM 2 - Ochrona: nie została przeszkolona w zakresie rozpoznawania reakcji sensorycznych (paniki, dyskomfortu, agresji sensorycznej) ani zasad udzielania pomocy osobom z obszaru czucia - POZIOM 2
Szeroko rozumiany savoir vivre (inicjowanie kontaktu) z osobami o szczególnych potrzebach, w tym z osobami starszymi.				x		Zespół prezentuje wysoki poziom kultury osobistej, empatii i gotowości do nawiązywania kontaktu z osobami ze szczególnymi potrzebami – zarówno z osobami z niepełnosprawnością, jak i seniorami. Koordynatorka ds. dostępności: posiada wiedzę na temat zasad uprzejmej i taktownie prowadzonej komunikacji z osobami z różnymi rodzajami niepełnosprawności oraz doświadczenie we wspieraniu pracowników w trudnych sytuacjach komunikacyjnych - POZIOM 4

						• Pracownicy merytoryczni, edukatorzy i przewodnicy: wykazują dużą wrażliwość i gotowość do indywidualnego podejścia, potrafią reagować z szacunkiem i elastycznością na różnorodne potrzeby uczestników zwiedzania i zajęć - POZIOM 4 • Kasjerki i pomoce muzealne: są uprzejme, cierpliwe i uważne w pierwszym kontakcie; potrafią spokojnie i z szacunkiem informować, proponować wsparcie oraz zapraszać do dalszego kontaktu, bez naruszania godności odwiedzającego - POZIOM 4 • Ochrona: zna podstawowe zasady kontaktu z osobami starszymi i z osobami o szczególnych potrzebach, potrafi udzielić pomocy w sposób uprzejmy, nieinwazyjny i zgodny z potrzebą sytuacji - POZIOM 4
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR: SŁYSZENIE (np. napisy			x			Muzeum jest na początkowym etapie opracowywania materiałów dostępnych dla osób z niepełnosprawnością słuchu – w szczególności osób Głuchych oraz słabosłyszących.

rozszerzone, zlecenie tłumaczeń PJM).						- Koordynatorka ds. dostępności: posiada podstawową wiedzę na temat dostępnych formatów (np. napisy rozszerzone, tłumaczenie na PJM), rozumie różnice między potrzebami osób słabosłyszących a Głuchych - POZIOM 3 - Zespół merytoryczny i edukatorzy: nie posiadają jeszcze doświadczenia w tworzeniu lub zamawianiu materiałów z PJM, audiowizualnych z napisami czy dostosowanych pod kątem osób z uszkodzonym słuchem. Niektórzy członkowie zespołu wykazują zainteresowanie i chęć rozwoju w tym zakresie - POZIOM 3 - Dotychczasowe działania: instytucja nie prowadzi jeszcze systemowego zlecenia tłumaczeń PJM ani nie stosuje regularnie napisów rozszerzonych w materiałach wideo. - POZIOM 2
Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR: WIDZENIE (np. materiały			x			Muzeum posiada umiarkowaną wiedzę i pierwsze doświadczenia w zakresie tworzenia materiałów dostępnych dla osób z niepełnosprawnością wzroku – w tym osób niewidomych i słabowidzących.

dotykowe, audiodeskrypcja).					• Koordynatorka ds. dostępności: posiada wiedzę z zakresu projektowania dotykowego i audiodeskrypcji, koordynuje prace nad tworzeniem materiałów sensorycznych i przewodników dostosowanych do potrzeb osób z tego obszaru - POZIOM 3 • Zespół merytoryczny i edukatorzy: część osób brała udział w projektach zakładających tworzenie opisów alternatywnych i materiałów dotykowych (np. makiety, plansze wypukłe). Zespół rozumie znaczenie audiodeskrypcji, choć obecnie nie tworzy jej samodzielnie. Tworzone są opisy alternatywne (teksty alternatywne do zdjęć) publikowane na stronie internetowej instytucji - POZIOM 3 Ograniczenia: brakuje jednolitych procedur tworzenia audiodeskrypcji i materiałów alternatywnych, a także stałej współpracy z ekspertami ds. dostępności dla osób z niepełnosprawnością wzroku.
--------------------------------	--	--	--	--	---

Opracowanie materiałów dostępnościowych: OBSZAR: ROZUMIENIE (np. karty w tekście łatwym, pomoce sensoryczne).			x			Zespół merytoryczny ma podstawową wiedzę na temat przygotowywania materiałów wspierających rozumienie treści (np. w formie tekstu łatwego do czytania i rozumienia, pomocy sensorycznych). Do tej pory instytucja nie opracowywała materiałów w pełnym standardzie ETR.
Język migowy		x				Zespół nie posiada wiedzy ani doświadczenia w zakresie języka migowego (PJM). Dotychczas nie realizowano tłumaczeń na PJM ani nie opracowywano napisów rozszerzonych do materiałów audiowizualnych.
Język prosty			x			Zespół ma podstawową wiedzę i rosnące doświadczenie w opracowywaniu materiałów w języku prostym. Obecnie przygotowywany jest przewodnik po wystawie w prostym języku. To obszar, który rozwijamy w praktyce, ucząc się na bieżąco i testując rozwiązania z odbiorcami.
Komunikacja i promocja dostępności (w tym dostępne media społecznościowe)			x			Informacje o dostępności architektonicznej instytucji są zamieszczone na stronie internetowej, w zakładce „Dostępność”.

						W miarę możliwości kierujemy działania promocyjne do konkretnych grup odbiorców. Nasze media społecznościowe nie są jeszcze w pełni dostępne, ale staramy się używać prostszego języka.
Obsługa sprzętu i narzędzi dostępu (np. pętli indukcyjnych)			x			Zespół posiada podstawową wiedzę i doświadczenie w obsłudze wybranych narzędzi dostępności, takich jak pętle indukcyjne czy audioprzewodniki. W praktyce poziom znajomości sprzętu jest zróżnicowany, część osób wymaga wsparcia lub instruktażu.
Ewakuacja i bezpieczeństwo OzN	x					Muzeum obecnie nie posiada odrębnych procedur ewakuacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami.
Inne (proszę wskazać):						

DOSTĘPNOŚĆ ARCHITEKTONICZNA I EWAKUACJA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę minimalne wymagania dostępności dla podmiotów publicznych, art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, link: [ISAP](#).

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności architektonicznej?

a) Tak, audyt przeprowadził organizator.

b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.

c) **Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie** / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.

d) Nie.

e) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

W 2020 roku wykonano częściowy audyt pt. „Rekomendacje dla Muzeum Zamoyskich w Kozłowie w zakresie projektowania uniwersalnych rozwiązań architektonicznych, wystawienniczych i edukacyjnych dostępnych dla szerokiej publiczności, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin z małymi dziećmi, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami i ze spektrum autyzmu”. Dokument przygotowała Olga Michalik – muzeolożka, historyczka sztuki i animatorka kultury.

W 2023 roku zespół ds. dostępności przeprowadził samoocenę architektoniczną i organizacyjną, której wyniki opublikowano w zakładce „Dostępność” na stronie internetowej muzeum.

2. Czy instytucja ma procedurę ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami, jako element Instrukcji Bezpieczeństwa Przeciwpożarowego (IBP) / innych procedur?

a) Tak, opracowaliśmy to we współpracy z firmą zewnętrzną.

b) Tak, opracowaliśmy to we współpracy z inspektorem BHP / strażą pożarną.

c) **Nie. Obecnie muzeum nie posiada odrębnych procedur ewakuacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami. W planach jest opracowanie takich procedur we współpracy z inspektorem BHP oraz doposażenie instytucji w specjalistyczny sprzęt ewakuacyjny.**

d) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok aktualizacji IBP, informacje o twórcach itp.).

3. Gdzie i jak opisywana jest dostępność architektoniczna instytucji?

Dostępność architektoniczna opisywana jest w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP), w Deklaracji Dostępności oraz w zakładce „Dostępność” na stronie internetowej Muzeum. Dodatkowo przy ogłoszeniach o wydarzeniach publikowanych na stronie internetowej czasami zamieszczane są skrócone informacje dotyczące dostępności miejsca realizacji

wydarzenia. Jednak działanie to nie ma charakteru systematycznego i wymaga dopracowania w postaci procedur wewnętrznych tak, aby każda informacja o wydarzeniu zawierała standardowy, spójny opis jego dostępności architektonicznej.

4. Jakie są 3 największe bariery w dostępie do instytucji biorąc pod uwagę architekturę?

1. Brak windy w pałacu, który znacznie utrudnia osobom z niepełnosprawnością ruchu i seniorom zwiedzanie ekspozycji na piętrze pałacu, która jest największą atrakcją instytucji.
2. Zróżnicowane nawierzchnie na terenie Muzeum (żwir, bruk, kostka, trawniki, progi, stopnie), które utrudniają poruszanie się osobom na wózkach, o kulach lub z wózkami dziecięcymi.
3. Brak spójnego i kontrastowego systemu oznakowania kierunkowego i informacyjnego, co stanowi barierę dla osób słabowidzących, seniorów i osób z trudnościami poznawczymi.

5. Jakie są 3 największe atuty dostępności architektonicznej instytucji?

1. Większość budynków muzealnych posiada udogodnienia architektoniczne, takie jak podjazdy, szerokie przejścia i brak progów w głównych ciągach komunikacyjnych.
2. W czterech budynkach dostępne są toalety przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – posiadają przestrzeń manewrową, uchwyty, odpowiednio umiejscowioną armaturę, system wzywania pomocy i czytelne oznakowanie.
3. Na terenie Muzeum i w jego budynkach znajdują się liczne miejsca do odpoczynku – ławki w ogrodzie, strefy cienia, krzesła na ekspozycjach, które zapewniają komfort zwiedzania wszystkim odwiedzającym.

6. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności architektonicznej instytucji?

Muzeum Zamoyskich w Kozłowie podejmuje działania ukierunkowane na systematyczne zwiększanie dostępności architektonicznej. Priorytetem jest usuwanie barier, które ograniczają możliwość samodzielnego i komfortowego korzystania z oferty przez osoby z niepełnosprawnościami, seniorów oraz rodziny z dziećmi.

Kluczowym zadaniem jest instalacja windy w pałacu, która zapewni osobom z niepełnosprawnością ruchu i seniorom dostęp do piętra pałacowego – głównej atrakcji Muzeum. Równocześnie planowane jest wdrożenie spójnego systemu oznakowania

przestrzennego, obejmującego kontrastowe tablice, piktogramy oraz mapy tyflograficzne. Uzupełnieniem będzie zastosowanie nowoczesnych technologii wspierających orientację, takich jak np. system znaczników dźwiękowych.

Kolejnym działaniem będzie opracowanie procedur ewakuacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz zakup specjalistycznego sprzętu, takiego jak krzeselka i maty ewakuacyjne. Dzięki temu wzrośnie poziom bezpieczeństwa odwiedzających i pracowników w sytuacjach kryzysowych.

Muzeum planuje również stworzenie przestrzeni sprzyjających komfortowi sensorycznemu. W tym celu jedna z łazienek zostanie zaadaptowana na komfortkę dla dorosłych, a dodatkowo powstanie pokój wyciszeń, w którym osoby przeciążone bodźcami będą mogły odpocząć w spokojnych warunkach.

7. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

Tak. Część planowanych działań zostanie sfinansowana ze środków programu „Projektowanie Uniwersalne Kultury (PUK)”. Wsparcie obejmie przeprowadzenie pełnego audytu architektonicznego, wdrożenie dostępnego systemu identyfikacji wizualnej i technologii orientacyjnych (np. system TOTUPOINT), a także zakup sprzętu ewakuacyjnego. Dodatkowo, ze środków programu sfinansowana będzie adaptacja jednej z łazienek na komfortkę oraz utworzenie pokoju wyciszeń. Dzięki tym inwestycjom Muzeum zwiększy zarówno poziom dostępności architektonicznej, jak i bezpieczeństwo oraz komfort osób ze szczególnymi potrzebami.

DOSTĘPNOŚĆ CYFROWA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę minimalne wymagania dostępności dla podmiotów publicznych, art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, link: [ISAP](#).

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności cyfrowej?

a) Tak, audyt przeprowadził organizator.

b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.

c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie. Dotychczas Muzeum nie przeprowadziło pełnego audytu dostępności cyfrowej. Analiza potrzeb i barier odbywa się wewnętrznie poprzez samoocenę.

d) Nie.

e) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

2. Gdzie i jak opisywana jest dostępność cyfrowa instytucji?

Dostępność cyfrowa opisywana jest na stronie internetowej instytucji (w zakładce „Dostępność”), w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) oraz w Deklaracji dostępności.

3. Jakie są 3 największe bariery w dostępie cyfrowym do instytucji? Uwaga: dostępne powinny być również treści intranetu (np. dokumenty używane wewnętrznie).

1. Przestarzała strona internetowa, która nie spełnia wszystkich wymogów WCAG 2.2 i nie umożliwia systematycznej publikacji materiałów w formatach dostępnych.
2. Materiały w Polskim Języku Migowym (PJM) są obecnie dostępne jedynie punktowo, np. poprzez zewnętrzną aplikację. Brakuje jednak systemowego podejścia do wdrażania PJM i napisów w całości komunikacji instytucji, w tym na stronie internetowej. Istniejące filmy nie posiadają napisów ani transkrypcji.
3. Brak treści przygotowanych w języku prostym oraz w tekście łatwym do czytania i zrozumienia.

4. Jakie są 3 największe atuty dostępności cyfrowej instytucji?

1. W budynkach na terenie Muzeum jest dostępne bezpłatne wifi, co ułatwia korzystanie z materiałów online, aplikacji i rozwiązań mobilnych wspierających zwiedzanie.
2. W instytucji obowiązuje procedura publikacji tekstów alternatywnych do fotografii na stronie internetowej, co zwiększa dostępność treści wizualnych dla osób niewidomych i słabowidzących.

3. Strona internetowa Muzeum oferuje możliwość korzystania z podwyższonego kontrastu, funkcji powiększania i skrótów klawiaturowych, co ułatwia korzystanie osobom z niepełnosprawnością wzroku.

5. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności cyfrowej instytucji?

Muzeum planuje uruchomienie nowej strony internetowej spełniającej standard WCAG 2.2. Strona będzie zawierała materiały w języku prostym (dla szerokiego grona odbiorców) oraz tekstów łatwych do czytania i rozumienia (dla osób wymagających specjalnie uproszczonej formy przekazu).

6. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

Nie. Planowane uruchomienie nowej strony internetowej zgodnej ze standardem WCAG 2.2, która zapewni pełną dostępność cyfrową osobom ze szczególnymi potrzebami, zostanie zrealizowane ze środków własnych instytucji.

DOSTĘPNOŚĆ INFORMACYJNO KOMUNIKACYJNA

Wypełniając tę część proszę wziąć pod uwagę minimalne wymogi dostępności dla podmiotów publicznych, art. 6 ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, link: [ISAP](#).

1. Czy instytucję audytowano pod kątem dostępności informacyjno-komunikacyjnej?

- a) Tak, audyt przeprowadził organizator.
- b) Tak, audyt przeprowadziła firma zewnętrzna.
- c) Tak, audyt przygotowaliśmy samodzielnie / we współpracy z osobami z niepełnosprawnościami, osobami starszymi.
- d) Nie. Dotychczas Muzeum nie przeprowadziło pełnego audytu informacyjno-komunikacyjnego.**
- e) Nie wiem.

Dodatkowe informacje (w tym rok audytu, informacje o audytorach itp.).

2. Gdzie i jak opisywana jest dostępność informacyjno-komunikacyjna instytucji?

Informacje o dostępności informacyjno-komunikacyjnej zawarte są w Deklaracji Dostępności oraz w zakładce „Dostępność” na stronie internetowej Muzeum. Opis obejmuje m.in. dane kontaktowe do koordynatora ds. dostępności oraz wskazanie dostępnych form komunikacji. Zakres informacji wymaga jednak dalszego uszczegółowienia i uporządkowania.

3. Jakie są 3 największe bariery w dostępie do instytucji biorąc pod uwagę dostępność informacyjno-komunikacyjną?

1. Brak spójnego i usystematyzowanego sposobu przekazywania informacji o dostępności. Informacje są rozproszone, brakuje jednolitej ścieżki informacyjnej dla odbiorców ze szczególnymi potrzebami.
2. Brak narzędzi wspierających komunikację, m.in. pętli indukcyjnych, tłumaczeń na Polski Język Migowy, materiałów w języku prostym oraz tekstów łatwych do czytania i rozumienia, filmów z napisami.
3. Brak standardów obsługi osób korzystających z alternatywnych i wspomagających form komunikacji (AAC).

4. Jakie są 3 największe atuty dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucji?

1. Obecność opiekunów ekspozycji na każdej wystawie, którzy umożliwiają bezpośredni kontakt i wspierają orientację w przestrzeni Muzeum.
2. Funkcjonowanie koordynatora ds. dostępności oraz możliwość bezpośredniego kontaktu z nim, co zapewnia odwiedzającym szybkie i rzetelne uzyskanie informacji.
3. Otwartość Muzeum na współpracę z organizacjami pozarządowymi i partnerami społecznymi (m.in. PZG, PZN, PSONI), co pozwala lepiej dostosowywać komunikację do realnych potrzeb odbiorców.

5. Jaki jest kierunek zmian dotyczący dostępności informacyjno-komunikacyjnej instytucji?

Muzeum Zamoyskich w Kozłowie planuje stworzenie spójnego i czytelnego systemu przekazywania informacji, który będzie odpowiadał na potrzeby różnych grup odbiorców (w tym osób z niepełnosprawnościami, seniorów, osób neuroróżnorodnych, a także rodzin z dziećmi). Kluczowe będzie uporządkowanie i ujednolicenie treści publikowanych na stronie internetowej, w materiałach promocyjnych, zaproszeniach oraz opisach wydarzeń. Istotnym

elementem kierunku zmian jest opracowanie nowych narzędzi informacyjnych, takich jak przedprzewodnik w języku prostym dla szerokiego grona odbiorców oraz materiały w ETR (tekście łatwym do czytania i zrozumienia) dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, seniorów czy osób uczących się języka. Równolegle rozwijane będą alternatywne i wspomagające formy komunikacji (AAC), obejmujące tablice komunikacyjne, piktogramy czy karty dialogowe.

Ważnym uzupełnieniem jest przygotowanie spójnego systemu identyfikacji wizualnej, obejmującego kontrastowe tablice, piktogramy i mapy tyflograficzne, które pomogą w orientacji w przestrzeni muzeum. Muzeum planuje również opracowanie procedury zamieszczania informacji o dostępności, tak aby każda zapowiedź wydarzenia zawierała prosty i jasny opis udogodnień oraz ograniczeń.

6. Czy wskazany powyżej kierunek zmian będzie dotowany ze środków grantowych przedsięwzięcia „PUK”?

Tak, planowane działania w obszarze dostępności informacyjno-komunikacyjnej zostaną częściowo sfinansowane ze środków programu „Projektowanie Uniwersalne Kultury (PUK)”. Wsparcie obejmie przede wszystkim przeprowadzenie pełnego audytu informacyjno-komunikacyjnego, który pozwoli dokładnie zdiagnozować istniejące bariery i zaplanować dalsze kroki. Muzeum zrealizuje opracowanie i wdrożenie nowych narzędzi informacyjnych, takich jak przedprzewodnik przygotowany w języku prostym oraz materiały w tekście łatwym do czytania i zrozumienia. Rozwój obejmie również alternatywne i wspomagające formy komunikacji, w tym tablice komunikacyjne, piktogramy oraz materiały w Polskim Języku Migowym. Środki grantowe umożliwią także stworzenie spójnego systemu identyfikacji wizualnej, opartego na kontrastowych tablicach, piktogramach i mapach tyflograficznych. Zakupione zostaną narzędzia wspierające komunikację, takie jak pętle indukcyjne stanowiskowe i przenośne. Ważnym elementem zmian będzie również przygotowanie procedury zamieszczania informacji o dostępności w ogłoszeniach wydarzeń, aby każdy komunikat publikowany na stronie internetowej i w materiałach promocyjnych zawierał

jasny, ujednolicony i prosty opis zarówno udogodnień, jak i ograniczeń. Dzięki temu odbiorcy będą mogli świadomie planować swoją wizytę i w pełni korzystać z oferty Muzeum.

PROGRAM I WYDARZENIA

1. Jakie wydarzenia były realizowane przez instytucję jako dostępne? Można wybrać kilka odpowiedzi.

a) Wystawy i wernisaże.

b) Seanse filmowe.

c) Pokazy teatralne.

d) Pokazy taneczne i sztuk performatywnych.

e) Koncerty.

f) Festiwale, proszę napisać o jakiej tematyce:

g) Warsztaty (jednorazowe i cykle), proszę napisać o jakiej tematyce:

h) Edukacja kulturowa (semestralna, roczna), proszę napisać o jakiej tematyce:

i) Spotkania i debaty.

j) Konkursy.

k) Plenery, wyjazdy, wycieczki.

l) Oprowadzania i zwiedzania.

m) Wydarzenia okolicznościowe.

n) Inne:

Dodatkowe pytanie: w jakiej formie (online, stacjonarnie, hybrydowo)?

2. Jakie wydarzenia chcą Państwo realizować jako dostępne w przyszłości? Można wybrać kilka odpowiedzi.

a) Wystawy i wernisaże.

b) Seanse filmowe.

c) Pokazy teatralne.

d) Pokazy taneczne i sztuk performatywnych.

e) Koncerty.

f) Festiwale, proszę napisać o jakiej tematyce:

g) Warsztaty (jednorazowe i cykle), proszę napisać o jakiej tematyce: ziemiańskiej i związane z kulturą ziemiańską.

h) Edukacja kulturowa (semestralna, roczna), proszę napisać o jakiej tematyce:

i) Spotkania i debaty.

j) Konkursy.

k) Plenery, wyjazdy, wycieczki.

l) Oprowadzania i zwiedzania.

m) Wydarzenia okolicznościowe.

n) Inne:

3. W jaki sposób komunikowane są wydarzenia dostępne? W jakich miejscach? Z jakim wyprzedzeniem? Przy użyciu jakich narzędzi?

Dotychczas zrealizowaliśmy kilka wydarzeń o charakterze dostępnym – wystawy czasowe, koncerty oraz oprowadzania. Informacje o dostępności przekazujemy głównie poprzez stronę internetową Muzeum (przy opisach wydarzeń), media społecznościowe oraz materiały promocyjne. Staramy się komunikować je z kilkutygodniowym wyprzedzeniem. W wydarzeniach stosujemy narzędzia wspierające dostępność, takie jak kody QR prowadzące do audiodeskrypcji i przewodniki w języku prostym (wystawy) czy przenośna pętla indukcyjna (koncerty). Orowadzania odbywają się zawsze w towarzystwie przewodnika – jeśli grupa zgłasza szczególne potrzeby, dostosowujemy sposób przekazu do uczestników.

4. Jak przygotowywane są wydarzenia dostępne? Jak i kto je planuje?

Wydarzenia dostępne planowane są we współpracy różnych działów Muzeum. Wydarzenia kulturalne (koncerty, spektakle) przygotowuje przede wszystkim Dział Projektów Nieinwestycyjnych, oprowadzania i zajęcia edukacyjne – Dział Obsługi Publiczności, natomiast wystawy – kuratorzy odpowiedzialni za poszczególne ekspozycje. Prawie wszystkie działania są konsultowane z koordynatorem ds. dostępności, jednak pracownicy opierają się również na własnej wiedzy, doświadczeniu oraz obserwacjach prowadzonych podczas wydarzeń, które pozwalają na bieżąco wprowadzać udoskonalenia w zakresie dostępności.

5. Czy w planowaniu i organizacji wydarzeń biorą udział osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze?

Osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze nie uczestniczą bezpośrednio w planowaniu wydarzeń, jednak Muzeum prowadzi obserwacje, rozmowy i konsultacje, które pozwalają lepiej poznać ich potrzeby i dostosować do nich ofertę.

6. Czy promocję wydarzeń wspiera środowisko osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

Środowisko osób z niepełnosprawnościami i osób starszych nie wspiera bezpośrednio promocji wydarzeń. Informacje były przekazywane organizacjom pozarządowym, jednak nie spotkało się to dotychczas z ich aktywnym wsparciem promocyjnym. Z naszych obserwacji wynika natomiast, że seniorzy działający przy klubach seniora i Uniwersytetach Trzeciego Wieku przekazują sobie informacje indywidualnie, we własnym zakresie.

7. Czy dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez zespół instytucji?

Tak. Dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez zespół Muzeum. Proces ten opiera się przede wszystkim na obserwacjach przebiegu wydarzeń, rozmowach z uczestnikami oraz wewnętrznych spotkaniach podsumowujących z udziałem pracowników, podczas których omawiane są wnioski i rekomendacje do dalszych działań.

8. Czy dostępne wydarzenia są poddawane ewaluacji przez publiczność?

Tak, ale w ograniczonym zakresie. Ewaluacja wydarzeń dostępnych odbywa się obecnie głównie poprzez obserwacje uczestniczące oraz indywidualne rozmowy z odbiorcami, co pozwala szybko zidentyfikować zarówno mocne strony, jak i pojawiające się trudności. Brakuje jednak systematyczności oraz wypracowanej procedury prowadzenia takich działań. W najbliższym czasie planowane jest wprowadzenie ankiet sondujących (także w formach uproszczonych, dostosowanych do potrzeb osób neuroróżnorodnych), aby w bardziej usystematyzowany sposób gromadzić opinie publiczności i konsekwentnie wykorzystywać je przy planowaniu dalszych działań dostępnościowych.

PUBLICZNOŚĆ I RELACJE

1. Proszę wskazać obszary dostępności według Modelu Dostępnej Kultury, których reprezentanci pojawiają się w instytucji?

☐ **OBSZAR WIDZENIE**

☐ **OBSZAR SŁYSZENIE**

☐ **OBSZAR PORUSZANIE SIĘ**

☐ **OBSZAR ROZUMIENIE**

☐ **OBSZAR CZUCIE**

2. Reprezentanci Ci pojawiają się w instytucji jako:

☐ PRACOWNICY

☐ WSPÓŁPRACOWNICY I ZLECENIOBIORCY

☐ WOLONTARIUSZE

☐ **PUBLICZNOŚĆ BIERNA** – odwiedzający indywidualnie i w grupach, uczestniczący w ofercie Muzeum bez aktywnego współtworzenia programu.

☐ **PUBLICZNOŚĆ WŁĄCZONA W DZIAŁANIA** – uczestnicy projektów edukacyjnych i dostępnościowych, którzy biorą udział w testowaniu rozwiązań, spotkaniach ewaluacyjnych czy warsztatach.

3. Biorąc pod uwagę specyfikę lokalną (albo dowolną inną, zależnie od zasięgu oddziaływania instytucji), poziom uczestnictwa osób z niepełnosprawnościami i osób starszych w życiu instytucji można ocenić jako:

☐ Zdecydowanie wysoki

☐ **Umiarkowanie wysoki**

☐ Niewyróżniający się / niewidoczny

☐ Umiarkowanie niski

☐ Zdecydowanie za niski

☐ Trudno ocenić / nie wiem

4. Czy instytucja ma partnerstwa lub inne relacje ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami i osobami starszymi?

Tak. Tak, instytucja utrzymuje partnerstwa i relacje ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami oraz seniorami. Współpracujemy m.in. z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Lubartowie, Sanatorium w Nałęczowie, Klubami Seniora w Abramowie, Zabieli, Niedźwiadzie i Tarle, Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym w Firleju, Fundacją Nieprzetartego Szlaku w Lublinie oraz od początku września br. z Zespołem Szkół Specjalnych przy Uniwersyteckim Szpitalu Dziecięcym w Lublinie oraz portalem „Niepełnosprawny Lublin”

Nie.

Nie wiem.

5. Proszę opisać charakter tych relacji (czas ich trwania, poziom relacji) oraz określić czy mają one charakter formalny (to relacje pomiędzy instytucją a organizacjami pozarządowymi) czy nieformalny (to relacje z pojedynczymi osobami lub grupami nieformalnymi).

Relacje instytucji ze środowiskiem osób z niepełnosprawnościami i seniorami mają charakter sporadyczny i w większości nieformalny. Zapraszamy te grupy na swoje wydarzenia. Seniorzy z Sanatorium w Nałęczowie uczestniczą w wycieczkach fakultatywnych organizowanych przez sanatorium, jednak zazwyczaj nie mają czasu na inne formy współpracy. Pozostałe grupy biorą udział w wydarzeniach i inicjatywach według własnych możliwości, w ramach nieformalnych kontaktów.

6. Jakie nowe kontakty i relacje może / chce nawiązać zespół instytucji w niedalekiej przyszłości?

Muzeum planuje nawiązać nowe kontakty i relacje w celu konsultowania i współtworzenia działań zwiększających dostępność kultury. Wśród potencjalnych partnerów znajdują się PSONI, Polski Związek Głuchych, Polski Związek Niewidomych, Krajowe Towarzystwo Autyzmu, oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz poprawy dostępności kultury,

np. Stowarzyszenie „Otwieracz” z Lublina czy Fundacja na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Tacy Sami".

7. Obecności i reprezentacji jakiej grupy osób o szczególnych potrzebach najbardziej brakuje w instytucji?

Z obserwacji i rozmów w zespole wynika, że pomimo wprowadzonych rozwiązań, takich jak przewodnik po pałacu w brajlu, tablice dotykowe i tyflografiki, najrzadziej spotykamy w Muzeum osoby z dysfunkcjami wzroku. Utrudniony dojazd do Kozłówki stanowi dla tej grupy istotną barierę w uczestnictwie w wydarzeniach i zwiedzaniu. Brakuje również osób głuchych i słabosłyszących, co wiążemy z brakiem odpowiednich narzędzi wspierających komunikację, takich jak tłumaczenie na Polski Język Migowy, napisy do materiałów audiowizualnych czy pętle indukcyjne. Widzimy natomiast obecność osób z niepełnosprawnością intelektualną, jednak nie posiadamy dla nich dedykowanej oferty, a same osoby lub ich opiekunowie nie zgłaszają do nas swoich potrzeb.

ZASOBY DOSTĘPNYCH TEKSTÓW KULTURY

1. Czy w zasobach instytucji są teksty kultury dostępne dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych?

a) Tak, dostępne dzięki narzędziom i usługom adaptacyjnym, np. w przypadku wystaw czasowych.

b) Tak, opracowane od początku jako dostępne, np. koncerty czy warsztaty.

c) Nie.

d) Nie wiem.

2. Jak oceniana jest przez Was liczba dostępnych tekstów kultury w instytucji?

a) Dostępnych tekstów kultury nie ma.

b) Jest ich za mało – Pomimo podejmowanych działań, skala jest wciąż niewystarczająca.

Chcielibyśmy, aby dostępne treści były bardziej systematycznie rozwijane i obecne w każdej sferze działalności Muzeum, tak aby odpowiadały na różnorodne potrzeby.

c) W sam raz dla obsługi naszej publiczności o szczególnych potrzebach.

d) Jest ich „za dużo” – czujemy, że nie wykorzystujemy wszystkiego w pełni.

3. Jak przechowywane są narzędzia dostępu, np. audiodeskrypcje, nagrania w języku migowym, karty w tekście łatwym do czytania, itp.?

a) Tylko on-line albo jako kopie cyfrowe.

b) Tylko w formach tradycyjnych (fizycznych).

c) I tak, i tak. Narzędzia dostępu przechowywane są zarówno w formie tradycyjnej, jak i cyfrowej. Obiekty fizyczne to m.in. elementy dotykowe, tyflografiki i przewodniki w brajlu czy tekście łatwym do czytania, natomiast materiały audiowizualne (np. nagrania w PJM) dostępne są w formie cyfrowej – online lub w zasobach Muzeum.

d) Nie wiem.

4. Czy baza dostępnych tekstów kultury albo informacje o nich są dostępne dla publiczności?

a) Tak, online.

b) Tak, w siedzibie instytucji.

c) Nie.

d) Nie wiem.

5. Jakie teksty kultury są dostępne?

Dysponujemy różnorodnymi tekstami kultury dostępnymi dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wśród nich znajdują się kopie zabytków i materiały edukacyjne dotykowe (w tym destrukty), przewodnik po pałacu w brajlu, audiodeskrypcje niektórych eksponatów udostępniane za pomocą kodów QR oraz nagrania w Polskim Języku Migowym udostępniane w aplikacji „Muzea w PJM”. Od początku 2025 roku na terenie założenia pałacowo-parkowego funkcjonują także cztery urządzenia, które dzięki wgranemu głosowi lektora przybliżają historię miejsc, przy których zostały ustawione (tzw. samodzielne moduły odsłuchowe).

6. Jakie są największe przeszkody w udostępnianiu tekstów kultury w instytucji?

Największym wyzwaniem w udostępnianiu tekstów kultury w Muzeum Zamoyskich są przede wszystkim ograniczenia organizacyjne i finansowe. Instytucja nie dysponuje wystarczającymi

środkami, aby systematycznie przygotowywać wszystkie materiały w dostępnych formatach, takich jak audiodeskrypcje, tłumaczenia na Polski Język Migowy, teksty w języku łatwym do czytania i rozumienia (ETR) czy przewodniki w brajlu. Kolejną przeszkodą jest niedobór specjalistycznych kompetencji – pracownicy starają się dostosowywać treści, jednak często konieczne jest wsparcie ekspertów zewnętrznych, co wydłuża i podraża proces. Dodatkowo utrudnieniem są bariery cyfrowe związane z obecną stroną internetową, która nie w pełni spełnia standardy dostępności i utrudnia publikację treści w formach przyjaznych osobom z różnymi potrzebami.

7. Podczas jakiego typu wydarzeń zespół instytucji pracuje na bazie dostępnych tekstów kultury?

Podczas wydarzeń edukacyjnych i kulturalnych, takich jak oprowadzania po wystawach oraz warsztaty, korzystamy z dostępnych tekstów kultury, aby zapewnić uczestnikom pełniejszy i bardziej inkluzywny odbiór oferty muzealnej.

8. Czy w otoczeniu instytucji kultury są obiekty dostępne (np. rzeźby, pomniki przyrody, budynki albo widoki i układy architektoniczne)?

Tak. W otoczeniu Muzeum Zamoyskich w Kozłówce, w zabytkowym parku w stylu francuskim, znajdują się obiekty częściowo dostępne dla zwiedzających. Należą do nich m.in. zegar słoneczny, pomnik żołnierzy napoleońskich, kuta brama oraz grobowiec rodziny Zamoyskich. Do wszystkich tych miejsc można podejść i zapoznać się z ich historią dzięki zainstalowanym modułom odsłuchowym, które umożliwiają samodzielne poznawanie treści. Ze względu na rozmiar i charakter obiektów nie wszystkie można dotknąć, jednak ich skala i przestrzenna dostępność pozwalają na komfortowe oglądanie i odbiór także przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Moduły nie są wyposażone w tłumaczenie na Polski Język Migowy ani audiodeskrypcję, co ogranicza pełną dostępność treści dla osób głuchych i słabowidzących.

Na terenie parku rosną także pomnikowe drzewa, o których dodatkowe informacje można uzyskać za pomocą kodów QR. Również w tym przypadku treści nie są uzupełnione o audiodeskrypcję ani tłumaczenie na PJM. Nie wszystkie drzewa są dostępne z bliska. Część z

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

nich znajduje się w trudno dostępnych lokalizacjach. W obrębie założenia znajdują się także budynki towarzyszące, takie jak kaplica, teatralnia, powozownia, galerie czy oficyny, z których większość jest dostępna architektonicznie i stanowi uzupełnienie zwiedzania.